

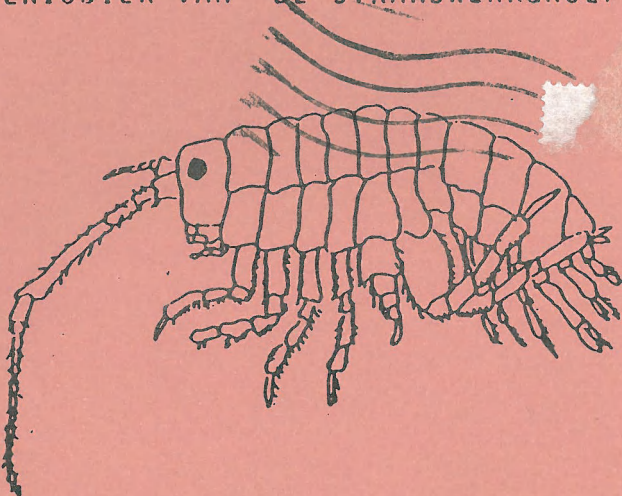
**Instituut voor Zoetenschappelijk onderzoek
Institute for Marine Scientific Research**

Prinses Elisabethlaan 69
8401 Bredene - Belgium - Tel. 059 / 80 37 15

ISSN 0773-3542

de strandvlo

PERIODIEK VAN 'DE STRANDWERK GROEP'

Verantwoordelijke uitgever :

G. Rappé
Kapelstraat, 3
B-9890 Ursel

Jaargang 6 (3)

september 1986

Verschijnt driemaandelijks

Periodiek van "De Strandwerkgroep"

Verschijnt driemaandelijks

september 1986

Voorzitter : A. Annys, Guido Gezellestraat 8, 8400 Oostende.
Tel. 059/70.61.50

Penningmeester : A. Goethaels, Lobelialaan 5, 8400 Oostende.
Tel. 059/80.26.45

Redactie : G. Rappé, Kapelstraat 3, 9890 Ursel.
Tel. 091/74.39.68

Secretaresse : R. Goethaels, Lobelialaan 5, 8400 Oostende.
Tel. 059/80.26.45

Natuurhistorisch Archief : F. Kerckhof, St. Catharinaplein 4,
8400 Oostende.

Leden : S. Beke, Oostende en E. Dumoulin, Knokke-Heist.

Abonnementsprijs : 200 Bfr. Te storten op rek. 001-1091291-20
t.n.v. "De Strandwerkgroep", p/a A. Goethaels (zie hoger).
Buitenlandse leden gebruiken postrek. 000-1493424-12.

Artikels voor volgend nummer binnen vóór 15 november !

INHOUD

	Woord vooraf, Berichten, Excursieprogramma.	64
18244	G. Rappé. Het Krabbezakje <i>Sacculina carcini</i> Thompson, 1836 op de Breedpootkrab <i>Portunus latipes</i> (Pennant, 1777), een zeldzame associatie.	65
18245	J. Van Gompel. Een Tonijnachtige op het strand.	67
18246	C. d'Udekem d'Acoz. Rapport sur une promenade entre De Haan et Blankenberge.	68
	De Nationale S.W.G.-dag, 4 oktober 1986, in Nederland.	70
18247	G. Rappé. Bedenkingen bij de vondst van een Boniter, <i>Sarda sarda</i> (Bloch, 1793), aan de Belgische kust.	74
18248	C. d'Udekem d'Acoz. Etude sur la faune de Knokke-Heist II : Observations sur les Décapodes en août 1985 et 1986.	76

WOORD VOORAF

Hier dan het voorlaatste nummer van De Strandvlo voor 1986. Omdat het kopijaanbod de laatste paar maanden erg beperkt is gebleven valt deze Strandvlo dan ook maar dunnetjes uit. Niet getreurd, hoe weinig er ook moge in staan het is nog steeds meer dan de moeite waard om De Strandvlo te lezen. Het is echter toch nodig om via deze weg bij de leden aan te dringen om ook eens in hun pen te kruipen. De resultaten van een klein onderzoekje of een bijzondere waarneming die je gedaan hebt, het kan stof zijn om er iets over te schrijven. Het zou ook goed zijn dat we eens een nieuwe auteur in De Strandvlo konden verwelkomen !

BERICHTEN

Oude jaargangen.

Voor mensen die pas later lid werden bestaat de mogelijkheid zich de vroegere jaargangen van De Strandvlo aan te schaffen. De voorraad slinkt echter snel. Een oude jaargang kost 180 Fr, + 30 Bfr verzending. Jaargang 5 met het extra nummer kost 280 Fr. Bedrag te storten op rekening van de S.W.G., met duidelijke vermelding van het gewenste.

jg. 1 : uitgeput, jg. 2 : nog 4, jg. 3 en 4 : nog 14 en jg. 5 : 25 exemplaren.

Lidgeld.

Het bestuur ziet zich genoodzaakt, gezien de sterk gestegen portkosten, het lidgeld voor 1987 vast te stellen op 200 Fr.

EXCURSIEPROGRAMMA

Zaterdag 20 september : gansedaguitstap naar de Boulonnais.

Afspraak : 07.30 uur op de markt van Audresselles.

Leiding : G. Rappé.

Zaterdag 4 oktober : S.W.G.-dag in samenwerking met Nederland (zie verder in dit nummer).

Vrijdag 17 oktober tot zondag 19 oktober : net als vorig jaar gaat de Vogelwerkgroep-Middenkust voor het weekend naar Ambleteuse en net als vorig jaar wordt de Strandwerkgroep

---

HET KRABBEZAKJE SACCULINA CARCINI THOMPSON, 1836 OP
DE BREEDPOOTKRAB PORTUMNUS LATIPES (PENNANT, 1777),
EEN ZELDZAME ASSOCIATIE.

G. RAPPÉ

In de zomer van 1984 ontving ik van Cédric d'Udekem d'Acoz ter determinatie twee exemplaren van de Breedpootkrab die door een Krabbezakje (*Cirripedia, Rhizocephala*) geparasiteerd waren. De Krabbezakjes bleken te behoren tot de soort *Sacculina carcini* Thompson. Deze parasiet is aan onze kust goed gekend van de Gewone strandkrab *Carcinus maenas* (L.) en in mindere mate van de Gewone zwemkrab *Liocarcinus holsatus* (Fabricius).

Het bijzondere van deze waarneming geldt dus niet het Krabbezakje, maar wel zijn gastheer. De Breedpootkrab wordt noch door Boschma e.a. (1961), noch door Huwae (1985) genoemd als gastheer van het Gewone krabbezakje. We mogen dus veronderstellen dat deze associatie in Nederland nog niet is vastgesteld. Hetzelfde mogen we wellicht ook besluiten voor België (Boschma, 1947). Van Beneden (1861) noemt de soort weliswaar nog van *Liocarcinus marmoreus* (Leach). De enige verwijzing naar parasitisme bij de Breedpootkrab vond ik in het overzicht dat Boschma (1955) samenstelde. Hierin synonymiseert hij de soort *Sacculina ketencourti*, die Giard (1887) had beschreven van *Portumnus latipes* (Pennant), met *Sacculina carcini* Thompson. De herkomst van het materiaal van Giard wordt bij Boschma (1955) omschreven als "Atlantic coast of France". Vermits de thuisbasis van Giard Wimereux was, is de kans groot dat het materiaal van Noord-Frankrijk afkomstig was. In dit geval zou de geografische verspreiding van deze associatie erg gelocaliseerd zijn: het uiterste zuiden van de Noordzee en het aansluitend gedeelte van Het Kanaal.

Sinds de in de inleiding vermelde exemplaren kwamen nog gegevens aan het licht, zodat een overzicht er zo uit ziet :

(alle vondsten gebeurden aan het Albertstrand, Knokke-Heist)

12-VIII-1983 : een exemplaar van 9 mm breed op een ♂ Breedpoot (carapaxafmetingen, L : 22,80 mm en B : 22,50 mm).

8-VIII-1984 : één exemplaar van 7 mm breed op een Breedpoot (geslacht ?) (carapaxafmetingen, L : 25,20 mm en B : 25,00 mm).

27-VIII-1984 : een exemplaar van 11 mm op een ♂ Breedpoot (carapaxafmetingen, L : 22,65 mm en B : 22,80 mm).

een exemplaar van 13 mm breed op een ♂ Breedpoot (carapaxafmetingen, L : 24,10 mm en B : 23,90 mm).

15-VIII-1985 : een exemplaar op een beschadigde Breedpoot (geslacht en afmetingen niet bekend).

Opvallend is toch dat de associatie (nog ?) niet is gevonden aan de Belgische westkust, waar de gastheer toch algemener is dan aan de oostkust. Een mogelijke verklaring is dat de infectiegraad van *Sacculina carcini* Thompson aan de oostkust duidelijk hoger ligt dan elders, zoals uit eigen waarnemingen bij voornamelijk *Carcinus maenas* (L.) bleek.

Met dank aan Cédric d'Udekem d'Acoz en Peter Huwae.

Literatuur.

- Boschma, H., 1947. The european Rhizocephala in the collection of the Brussels Museum of Natural History.- Meded. K. Nat. Mus. Belg., 23, nr. 23.
- Boschma, H., 1955. The described species of the family Sacculinidae.- Zool. Verh. Mus. Leiden, 27 : 1-76.
- Boschma, H., F. de Graaf, L.B. Holthuis & J.A.W. Lucas, 1961. Rankpotigen (Cirripedia).- S.W.G. Tabellenserie, 19 : 1-27.
- Giard, A., 1887. La castration parasitaire et son influence sur les caractères extérieurs du sexe mâle chez les Crustacés Décapodes.- Bull. Scient. Nord France et Belg. (2), vol. 10.
- Huwae, P.H.M., 1985. De Rankpotigen (Crustacea-Cirripedia) van de Nederlandse kust.- S.W.G. Tabellenserie, 28 : 1-44.
- Van Beneden, P.J., 1861. Recherches sur la faune littorale de Belgique. Crustacés.- Mém. Acad. Roy. Belg., vol. 33.

Summary.

On several occasions specimens of *Portumnus latipes* (Pennant, 1777) carrying the parasitic rhizocephalan *Sacculina carcini* Thompson, 1836 were found on the Belgian east coast. This association is seldom seen. It was recorded about 100 years ago from the Atlantic coast of France.

EEN TONIJNACHTIGE OP HET STRAND.

J. VAN GOMPEL

Op 24 januari 1986, na zware storm, spoelde op het strand te Blankenberge een grote vis aan. Het was een Tonijnachtige (*Scombridae*), in zeer verse toestand, met een lengte van 62 cm en een gewicht van 3 kg.

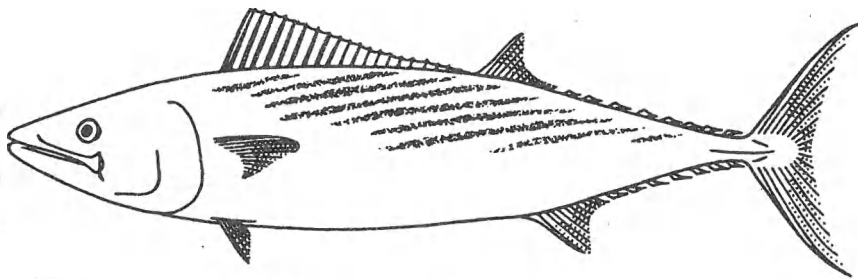
Beschrijving :

- kleur : bovenaan staalblauw met donkere horizontale strepen, onderaan licht blauwgrijs.
- grote rugvin 22 stralen.
- tussen tweede rugvin en staart nog 8 kleine vinnetjes.
- juist vóór de staart aan beide zijden een klein zijdelings dwarsvinnetje.
- staart typische vorm, in het midden ervan twee kleine lobjes.

Dezelfde dag nog maakte ik een schets van het dier. De vis werd door Dr. D. Nolf (KBIN) gedetermineerd als *Sarda sarda* (Bloch, 1793). Het is een Atlantische soort die ook in de Middellandse-Zee voorkomt. Ze leeft semi-pelagisch. Het gevonden exemplaar is volwassen, zelfs van groot formaat. Deze Tonijnsoort komt zeer zelden voor in water van minder dan 15° C. De temperatuur van ons kustwater bedroeg op het ogenblik van de vondst 7° C.

Tot slot wil ik nog opmerken dat op 10 januari 1986 te Zeebrugge ook een verdwaalde Gewone dolfijn *Delphinus delphis* L. aangetroffen werd, eveneens een zuidelijke soort.

Koninginnelaan, 40
8370 Blankenberge

Sarda sarda (Bloch)
(naar Wheeler, 1978)

RAPPORT SUR UNE PROMENADE ENTRE DE HAAN ET BLANKENBERGE.

C. D'UDEKEM D'AGOZ

Le 17-1-1986, j'ai effectué une promenade à marée basse de De Haan jusqu'à Blankenberge. Durant celle-ci, j'ai observé un certain nombre d'organismes dont quelques uns sont relativement intéressants.

Toutes les espèces intéressantes ont été récoltées entre De Haan et Wenduine. Entre Wenduine et Blankenberge, je n'ai trouvé que des espèces très banales. Une grande partie du matériel a été récolté dans une zone où s'amoncelaient des débris d'organismes à mi-hauteur sur la plage. Parmi ces débris, j'ai trouvé une carapace et un chélipède de *Liocarcinus puber* (L.), des débris de *Liocarcinus holsatus* (Fabricius) (fig. 1), de *Carcinus maenas* (L.), une carapace de *Cancer pagurus* L. pleine de jus, de nombreuses *Ophiura texturata* Lamarck vivantes, trois tests brisés d'*Echinocardium cordatum* (Pennant), des amoncellements de doublets de *Petricola pholadiformis* Lamarck (certains étaient vivants), de nombreux doublets de *Mactra corallina* Montagu, de nombreux *Cerastoderma edule* (L.) vivants, des *Spisula subtruncata* (da Costa) vivants, quelques *Macoma balthica* (L.) vivants, quelques *Abra alba* (Wood) vivants, quelques doublets d'*Ensis arcuatus* (Jeffreys) et *Ensis minor* (Chenu), deux valves isolées et un doublet de *Solen marginatus* Pulteney, deux vieilles coquilles de *Nucella lapillus* (L.), une coquille fossile de *Cerastostoma erinaceum* (L.), des coquilles de *Lunatia catena* (da Costa), une valve fossile très abimée de *Glycymeris* sp., une valve abimée de *Scrobicularia plana* (da Costa). Ailleurs sur la plage, j'ai trouvé deux *Laminaria digitata* (Hudson), deux valves isolées et intactes de *Aequipecten opercularis* (L.), des valves isolées de *Mya arenaria* L., *Mya truncata* L., *Zirfaea crispata* (L.), les débris extrêmement frais d'un *Cancer pagurus* L. qui est probablement laissé échouer vivant et qui a été mis en pièce par les goélands. Sur une caisse de légume en plastic couverte de balanes, j'ai trouvé 3 au 4 *Asterias rubens* L., des *Tubularia* sp., des *Crepidula fornicata* (L.), une *Lunatia poliana* (della Chiaje) vivante et quatre petits *Pisidia longicor-*

nis (L.). Pour finir, je dois signaler une charogne de mammifère pratiquement réduite à l'état de squelette qui pouvait bien appartenir à un phoque.

avenue du bois des collines, 34
1420 Braine l'Alleud

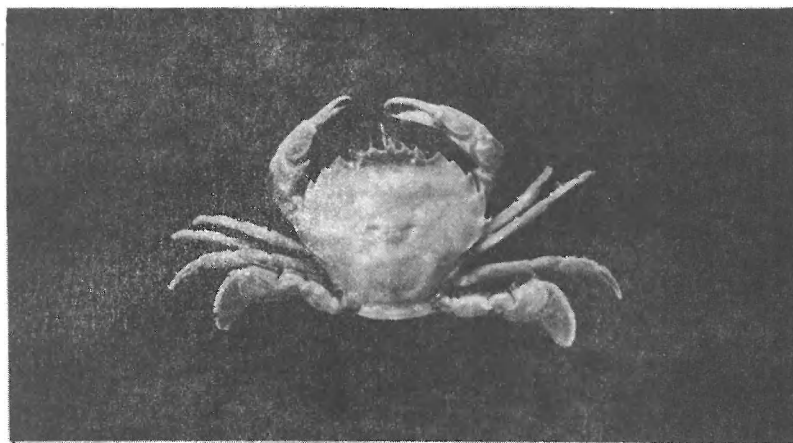

Fig. 1 : *Liocarcinus holsatus* (Fabricius)
Femelle d'une trentaine de mm de large.
Duinbergen, août 1984.

DE NATIONALE SWG-DAG, 4 OKTOBER 1986, IN NEDERLAND.

In Nederland wordt al voor de derde keer een nationale SWG-dag georganiseerd. Dit houdt in dat op zoveel mogelijk plaatsen op het zelfde tijdstip het strand wordt bekeken naar samenstelling van het aanspoelsel. Dit jaar willen we ook in België aansluiten bij dit onderzoek. Er wordt niets centraal georganiseerd maar volgende mensen hebben onder voorbehoud hun medewerking toegezegd voor volgende trajecten : René Billiau (De Panne), Sabine Beke (Westende-Middelkerke), André Annys (Mariakerke-Raversijde), Rika Goethaels (Oostende Halve maan), Guido Rappé (De Haan-Vosseslag) en Manu Dumoulin (Knokke-Heist of Blankenberge-Zeebrugge). Als we ook nog iemand konden vinden voor Wenduine en Oostduinkerke of Nieuwpoort-Bad, bekomen we een prachtige spreiding over onze kust. Het gaat niet om speciale soorten, maar juist om de algemene! Dus iedereen kan meewerken. Doen!

Hieronder volgt de te volgen methodiek, overgenomen uit Het Zeepaard 46(4) : 127-130, naar A. Oosterbaan :

Uit de resultaten van de beide vorige Nationale SWG-dagen kwam naar voren dat weliswaar het zeker de moeite waard is om zo'n dag te organiseren, maar dat, om uit de gegevens alles op te maken wat er uit op te maken valt, de methode strakker vastgesteld moet worden (zie Zeepaard 46(1) : 19-23). Vandaar dat we met een initiatief voor een derde Nationale SWG-dag komen, en wel op 4 oktober 1986. Hieronder volgt de door mij voorgestelde methode. Ik smeed u om deze methode aan te houden, of anders in ieder geval wijzigingen in de methode mee op te sturen!

Eerst zal ik de laagwatertijden geven, in Middeneuropese tijd :

- Koksijde 07.30 uur
- Oostende 07.35 uur
- Zeebrugge 07.44 uur

Methode.

Volgens mij (A. Oosterbaan) geeft deze methode een bruikbaar en onderling vergelijkbaar beeld van het aanspoelsel, ongeacht wat er ligt en hoeveel. Ik stel voor om hem afzonderlijk

GEGEVENS NATIONALE S.W.G.-DAG, 4 OKTOBER 1986.

Opsturen naar Guido Rappé, Kapelstraat 3, 9890 Ursel.

Naam waarnemers : .....

Bezocht stuk strand : .....

Temperatuur : .....

Bijzonderheden : .....

L=levend, V=vers, F=fossiel, D=doublet; aantallen per 100 meter.

<u>Wieren</u>	<u>EBLIJN</u>	<u>VLOEDLIJN</u>	<u>Stekelhuidigen</u>	<u>EBLIJN</u>	<u>VLOEDLIJN</u>
Aantal losse thalli....	.....	.....	Zeeklit	.....	.....
Blaaswier	.....	.....	Zeeboontje	.....	.....
Knotswier	.....	.....	Zeester	.....	.....
Jap. bessenwier	.....	.....	Slangster	.....	.....
Riemwier	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	<u>Kreeftachtigen</u>		
<u>Kwallen</u>	.....	.....	Aant. fragmenten....	.....	.....
Zeepaddestoel	.....	.....	Strandkrab	.....	.....
Kompaskwal	.....	.....	Zwemkrab	.....	.....
Bl. haarkwal	.....	.....	Heremiet	.....	.....
Oorkwal	.....	.....	Breedpoot	.....	.....
Zeedruif	.....	.....	.....	.....	.....
<u>Hydroïden</u>			<u>Diversen</u>		
Aant. Losse kolonies...	.....	.....	Eikapsel stekelrog...	.....	.....
Gorgelpijpje vertakt...	.....	.....	Eikapsel Wulk	.....	.....
" onvertakt	.....	.....	Schild Sepia	.....	.....
Zeerasp	.....	.....	.....	.....	.....
Zeecypres	.....	.....	.....	.....	.....
Zeedennetje	.....	.....	.....	.....	.....
Gekr. zeeborstel	.....	.....	.....	.....	.....
Zeedraad	.....	.....	.....	.....	.....
<u>Mosdiertjes</u>					
Aant. Losse kolonies...	.....	.....			
Flustra	.....	.....			
Electra, bolvormig....	.....	.....			
" op substraat	.....	.....			
<u>Wormen</u>					
Schelpkokerworm	.....	.....			
Goudkammetje	.....	.....			
Perkamentkokerworm	.....	.....			

Noot : wanneer Hydroïdpoliepen massaal aanspoelen zijn deze niet meer apart te tellen. Ze zijn dan meestal samengekit in grote kluwens. In dit geval is het beter gewoon het aantal kluwens te tellen en hier en daar eens een kluwen uit te rafelen om de soortsaamenstelling na te gaan.

AANTALLEN PER 100 METER	EBLIJN	VLOEDLIJN
<u>Horentjes</u>		
Gewone alikruik	.....	.....
Gewone tepelhoren	.....	.....
Glanzende tepelhoren	.....	.....
Wadslakje	.....	.....
Wenteltrap	.....	.....
Fuikhoren (<i>Hinia reticulata</i>)	.....	.....
Muiltje	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
<u>Tweekleppigen</u>		
Gewone mossel	.....	.....
Kokkel	.....	.....
Venusschelp	.....	.....
Zaagje	.....	.....
Nonnetje	.....	.....
Tapijtschelp	.....	.....
Oester	.....	.....
Grote strandschelp (<i>Macra corallina</i>)	.....	.....
Halfgeknotte strandschelp	.....	.....
Stevige strandschelp	.....	.....
Ovale strandschelp	.....	.....
Strandgaper (<i>Mya arenaria</i>)	.....	.....
Afgeknotte gaper	.....	.....
Platte slijkgaper	.....	.....
Amerikaanse boormossel	.....	.....
Witte boormossel	.....	.....
Ruwe boormossel	.....	.....
Ensis sp.	.....	.....
Ensis arcuatus	.....	.....
Ensis mihor	.....	.....
Tere plaatschelp	.....	.....
Rechtsgestreepte plaatschelp	.....	.....
Witte dunschaal	.....	.....

voor de eblijn en de vloedlijn te gebruiken.

1. Zoek een representatief stuk van de vloed- of eblijn uit, waarvan de breedte niet meer is dan enkele meters.
2. Zet 1 meter van de uitgezochte plek af en tel op dit stukje letterlijk alles wat er ligt. Herhaal dit enige malen op verschillende plaatsen.
3. Zet nu 10 meter af en tel alles wat daar ligt, behalve die objecten die zo talrijk zijn, dat ze bij de vorige steekproef al in behoorlijke aantallen voorkwamen, zeg maar in enkele tientallen per meter.
4. Onderzoek op dezelfde wijze 100 meter, en 1000 meter. Dus ook alleen die objecten, die op het betreffende traject te tellen zijn, meenemen!
5. Tenslotte thuis in alle rust alle gegevens omrekenen naar aantallen per 100 meter, en deze op het formulier schrijven.

Onregelmatigheden in het aanspoelselpatroon zoals gruisbankjes kunnen als volgt beschreven worden : neem een steekproef van 1 meter en 10 meter van de afwijkende bank, en tel daarna het aantal bankjes als objecten mee, met vermelding van de lengte van het bankje. Als een object alleen in dergelijke bankjes te vinden is, dit op het formulier vermelden.

Dezelfde methode voor eblijn en vloedlijn gebruiken en nogmaals, elke wijziging of weglating van bepaalde organismen s.v.p. vermelden op het formulier. Veel succes!

* * *

BEDENKINGEN BIJ DE VONDST VAN EEN BONITER, SARDA SARDA (BLOCH, 1793), AAN DE BELGISCHE KUST.

G. RAPPÉ

Op 24 januari 1986 spoelde te Blankenberge een dood, maar vers exemplaar aan van de Tonijnachtige *Sarda sarda* (Bloch) (Van Gompel, 1986).

Een geval als dit doet vragen rijzen. Alle Tonijnachtigen zijn erg gewaardeerde consumptievissen. Moeten we daarom deze vondst opzij schuiven als een door de beroepsvisserij verloren exemplaar, zoals in het verleden b.v. wel eens een Roodbaars *Sebastes marinus* (L.) in de vloedlijn lag ? Of is de vis hier toch op een natuurlijke wijze verzeild geraakt ?

Hieronder wil ik op deze vragen een aanvaardbaar antwoord formuleren. Het verspreidingsgebied van *Sarda sarda* (Bloch) in het Noordoost Atlantische gebied ligt bij Noord-Afrika, Spanje en Portugal tot de Golf van Biscaje en de Middellandse-Zee. Na de paaiperiode in het vroege voorjaar trekken de scholen van deze pelagische roofvis naar het noorden langs de westkust van de Britse eilanden om zo ook af en toe de noordelijke Noordzee en Skandinavische wateren te bereiken (Wheeler, 1978). Hoe frequent dit laatste gebeurt is mij niet bekend. De soort is eenmaal voorheen in de zuidelijke Noordzee vastgesteld, één exemplaar van 54 cm, in juni 1878 gevangen in de Oosterschelde (Redeke, 1941).

Dit laatste geval bewijst dat een dwaalgast in onze kustwateren tot de mogelijkheden behoort. Ik ben inderdaad overtuigd dat de vondst te Blankenberge het gevolg is van natuurlijke oorzaken zoals o.a. een sterke oceanische stroming tot in de zuidelijke Noordzee. Deze watermassa moet ook de Dolfijn *Delphinus delphis* L. van 10 januari 1986 (Van Gompel, 1986) en de eendenmossels van diezelfde maand met zich meegevoerd hebben. Het feit dat de vis niet gegut was pleit ook tegen de "visserijhypothese". Het dier was wel dood maar gezien de zeer verse toestand kan ze niet ver uit de buurt gestorven zijn, misschien wel op het strand. Om het risico dat dit geval door de mazen van het wetenschappelijk registratienet zou glippen en om bovenstaande redenen lijkt het me dan ook gerechtvaardigd de soort op te

nemen, als een eerste aanvulling, in de recent herwerkte Belgische zeevissenlijst (Rappé & Eneman, 1986).

Tot slot nog iets over het formaat. Volgens Wheeler (1978) en Bauchot & Pras (1980) wordt de soort tot 90 cm lang, voor een gewicht tot 10 kg volgens deze laatsten.

De Nederlandse naam "Boniter" vond ik bij Redeke (1941). Elders wordt ook "Bonito" gebruikt. Deze naam is eigenlijk de Spaanse soortnaam, die ook in het Duits en het Engels is doorgedrongen om deze soort aan te duiden.

Literatuur.

Bauchot, M.L. & A. Pras, 1980. Guide des Poissons marins d'Europe.- 427 pp., Delachaux & Niestlé Lausanne-Paris.

Rappé, G. & E. Eneman, 1986. Zeevissen van de Belgische kust.- De Strandvlo 5 (extra nummer) : I-III, 1-48.

Redeke, H.C., 1941. Fauna van Nederland. Aflevering X. Pisces (Cyclostomi - Euichthyes).- 321 pp., Sijthoff, Leiden.

Van Gompel, J., 1986. Een Tonijnachtige op het strand.- De Strandvlo 6 (3) : 67.

Wheeler, A., 1978. Key to the Fishes of Northern Europe.- 380 pp., Frederick Warne, London.

Summary.

A freshly dead Bonito *Sarda sarda* (Bloch, 1793) found on the beach at Blankenberge (Belgium) after a severe storm on 24 January 1986 is believed to be a genuine vagrant. The species is very rare in the southern North Sea. The only former record in the area is one of a specimen caught in 1878 in the Eastern Scheldt (The Netherlands).

Kapelstraat, 3
9890 Ursel

ETUDE SUR LA FAUNE DE KNOKKE-HEIST II : OBSERVATIONS
SUR LES DECAPODES EN AOUT 1985 ET 1986.

C. D'UDEKEM D'ACQZ

Dans cette note, je donne une série de données complémentaires à mon article sur les Décapodes de Knokke-Heist publié dans le Strandvlo 5(1).

Palaemonetes varians (Leach, 1814)

Abondante dans toutes les eaux saumâtres de la région.

Palaemon (Paleander) elegans Rathke, 1837

19-VIII-1985 : très tard dans la soirée par marée très basse, une trentaine d'exemplaires capturés à l'épuisette comprenant de très grosses femelles ovigères au pied de la jetée est de Zeebrugge parmi les rochers entre 0,5 et 1 m de profondeur.

Pandalus montagui Leach, 1814

18-VIII-1985 : tard dans la soirée par marée très basse sur le côté gauche du 5ième briselame à l'est de Zeebrugge à 0,5-1 m de profondeur parmi les rochers dans un piège lumineux, j'ai obtenu un petit ex. de cette espèce, apparemment par hasard.
30-VIII-1985 : tard dans la soirée un petit ex. à l'épuisette à environ 1 m de profondeur parmi les rochers du côté gauche du 3ième briselame à l'est de Zeebrugge.

Hippolyte varians Leach, 1814

18-VIII-1985 : un juvénile incolore capturé simultanément avec la *Pandalus montagui* Leach.

Crangon crangon (L., 1758)

Août 1985 et 1986 : très abondante. C'est par erreur qu'est signalé dans mon article de 1985 un *Crangon crangon* L. entièrement blanc après cuisson. Seul son abdomen était dépigmenté.

Pontophilus trispinosus Hailstone, 1835

On peut distinguer au premier coup d'oeil cette crevette de *Crangon crangon* L. par son aspect plus trapu et par son motif plus tacheté et brunâtre. Cette espèce était commune en août 1985 à Duinbergen et à Albertstrand où je l'ai obtenue avec une épuisette à mailles fines sur fond de sable. Elle était cependant nettement moins abondante que *Crangon crangon* L. qui se prenait en masse par cette méthode. Il fallait compter grosso modo un *Pontophilus* pour 50-100 *Crangon*. En août 1986, cette espèce semble avoir été beaucoup plus rare. Sur une série de pêches à l'épuisette à mailles fines je n'en ai obtenu qu'une seule fois. Parmi les exemplaires récoltés en août 1985 et 1986 se trouvaient des femelles ovigères. Je n'ai jamais trouvé de *Pontophilus* dans les filets des pêcheurs de crevettes littoraux. Trop petite, cette espèce doit passer au travers des mailles.

7-VIII-1985 : 5 ex. dont 4 juvéniles et une femelle ovigère.
8-VIII-1985 : 13 ex.; 9-VIII-1985 : 23 ex.; 10-VIII-1985 : 2 ex. un peu à droite de la jetée est de Zeebrugge; 13-VIII-1985 : 10 ex.; 18-VIII-1985 : 1 ex.; 24-VIII-1985 : 2 ex.
17-VIII-1986 : 3 ex. dont deux femelles ovigères obtenus à l'épuisette un peu à gauche du 5ième briselame à l'est de Zeebrugge.

Pisidia longicornis (L., 1767)

19-VIII-1985 : 1 ex. sous une pierre au bout d'un briselame par marée très basse.

Pagurus bernhardus (L., 1758)

Une série de juvéniles en août 1985 et 1986.

Portumnus latipes (Pennant, 1777)

Régulièrement des exuvies détériorées en août 1985 et 1986.

8-VIII-1985 : 2 juvéniles d'environ 3 mm capturés à l'épuisette à mailles fines.

15-VIII-1985 (soir) : un cadavre frais, deux autres cadavres, un morceau d'un ex. sacculiné, un ex. mourrant échoués sur la plage.

19-VIII-1985 : un cadavre très frais.

9-VIII-1986 : deux juvéniles de 3-4 mm à l'épuisette à mailles fines près des côtés du 3ième briselame à l'est de Zeebrugge.

17-VIII-1986 : une demi-douzaine de juvéniles de 3-7 mm à l'épuisette à mailles fines près de côté gauche de 5ième briselame à l'est de Zeebrugge.

20-VIII-1986 : 39 juvéniles de 3-7 mm à l'épuisette à mailles fines à 100 m à droite de la jettée est de Zeebrugge.

Carcinus maenas (L., 1758)

Abondant en 1985 et en 1986.

Liocarcinus holsatus (Fabricius, 1798)

Très commun en 1985 et en 1986 dans les filets des pêcheurs de crevettes. J'ai également vu assez souvent des couples sur les briselames par marée très basse.

Cancer pagurus (L., 1758)

L'espèce semble avoir été assez peu abondante pour Knokke-Heist en 1985 et plus nombreux en 1986. Le plus grand ex. capturé durant cette période, un mâle en mauvaise santé a été récolté sur un briselame le soir du 15-VIII-1985, il mesurait 153 mm de large. En 1986 j'en ai capturé quelques ex. d'environ 13 cm de large.

Macropodia rostrata (L., 1761)

21-VIII-1986 : un juvénile minuscule qui ne doit pas avoir plus de 2 mm qui se cachait dans une balane morte arrachée aux rochers par mon épuisette sur le côté gauche du 3ième briselame à l'est de Zeebrugge à 0,5-1 m de profondeur par marée très basse entre 21.00 et 22.15 heure. Dans le bocal où je l'avais mis, il manifestait le comportement nageur que j'avais signalé dans mon article de 1985. Les *Macropodia* juvéniles posent souvent des problèmes d'identification. Je rapporte pour l'instant ce juvénile à *M. rostrata* (L.) car c'est la plus commune des quatre espèces de la mer du Nord et pratiquement la seule à se rencontrer dans la zone intertidale dans cette mer (ce n'est pas le cas en Bretagne).

Bibliographie.

Holthuis, L.B. & G.R. Heerebout, 1976. De Nederlandse Decapoda.-
1-55, 66 figs., KNNV-tabel nr. 111.

Udekem d'Acoz, C. d', 1985. Waarnemingen van Decapoden te Knokke-
Heist.- De Strandvlo 5(1) : 12-20.

avenue du bois des collines, 34
1420 Braine l'Alleud

* * *

vervolg van excursieprogramma

uitgenodigd. Voor concrete gegevens : bellen naar de voor-
zitter André Annys (059/70.61.50).

Zaterdag 25 oktober : strandexcursie naar Oostduinkerke.

Afspraak : 09.30 uur aan de tramhalte Duinpark.

Leiding : F. Kerckhof.

Zondag 23 november : binnenhuisactiviteit. Er werd voorgesteld

om hydroidpoliepenkluwens uit te pluizen en te determineren. Breng alvast je boekdeel Coelentérés van de "Faune

de Belgique" (Leloup, 1952) en je SWG-tabel nr. 27 mee !

Afspraak : 08.30 uur in de jeugdherberg De Ploate (Oostende).

Zaterdag 27 december : eindejaarsexcursie naar het strand van

De Panne.

Leiding : R. Goethaels.

AANWIJZINGEN VOOR AUTEURS.

In De Strandvlo worden originele artikels i.v.m. de mariene- en brakwaterfauna en -flora van de kusten van West-Europa in het algemeen en van België in het bijzonder opgenomen. Tevens worden literatuurbesprekingen, excursieverslagen, korte mededelingen, verzoeken en bestuursaangelegenheden opgenomen.

Kopij in machineschrift of zeer duidelijk met de hand geschreven wordt aan de redacteur bezorgd liefst vóór de 15de van de maanden april, mei, augustus of november. Tekeningen in zwarte inkt op een afzonderlijk vel papier maken. Zwart-wit foto's, op wit glanzend papier afgedrukt kunnen ook gepubliceerd worden. In de tekst moet ofwel naar de afbeeldingen verwezen worden, ofwel dient een onderschrift op een apart blad bijgevoegd te worden. Latijnse soortnamen in de titel worden bij voorkeur met de auteur en de datum aangeduid (volgens de regels van de nomenclatuur). Latijnse namen in de tekst dienen enkel van de auteursnaam te zijn voorzien. Literatuurcitaten in de tekst omvatten enkel de auteur en jaartal, b.v. :

"Volgens Leloup (1952) is de soort vrij zeldzaam aan onze kust."
"De soort is vrij zeldzaam aan onze kust (Leloup, 1952)."

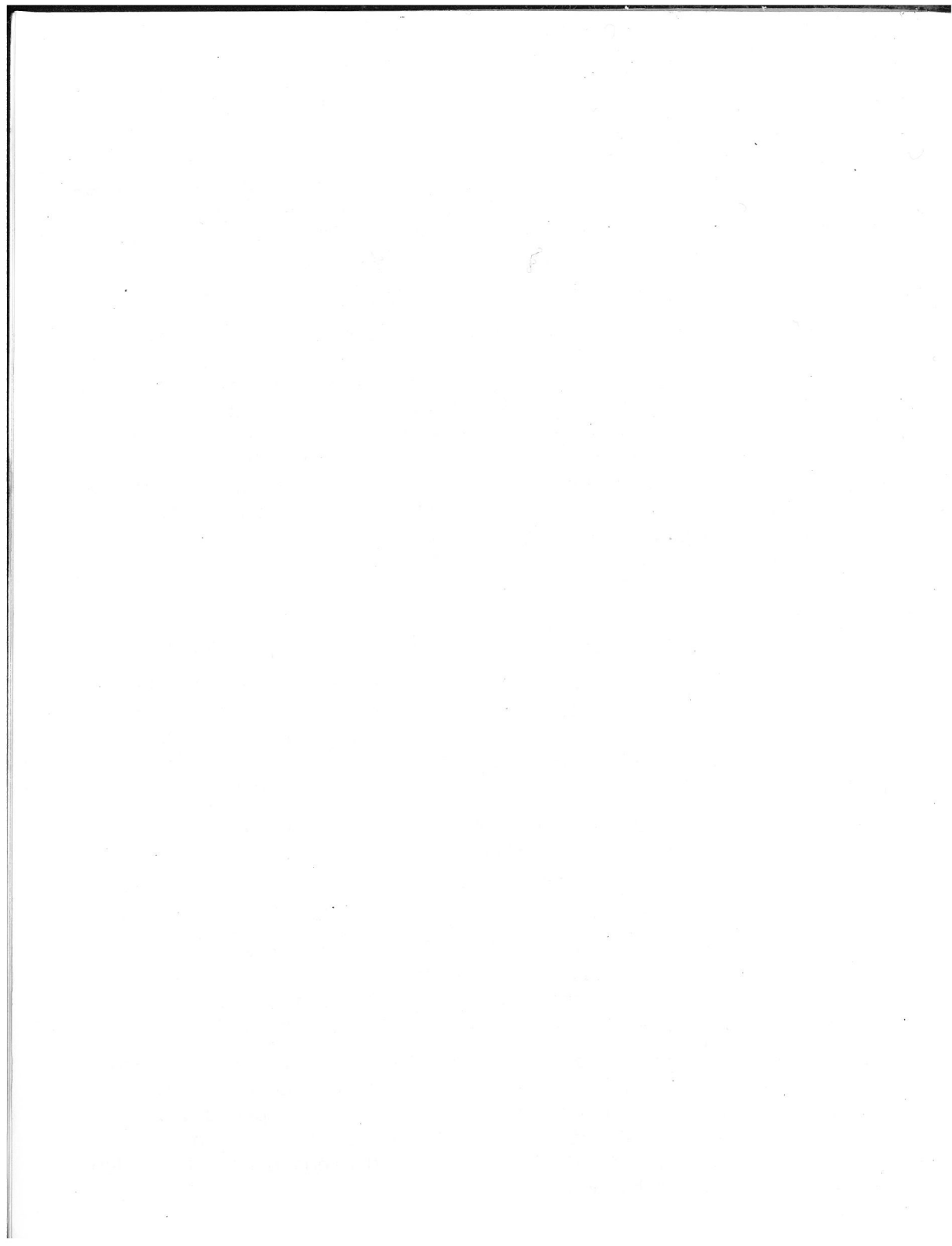
Deze citaten verwijzen naar een literatuurlijst achteraan het artikel, waarin de publicaties als volgt worden verzameld. In geval van een boekwerk (niet in een serie verschenen), in volgorde : auteur(s), jaartal van uitgifte, titel, aantal bladzijden, aantal platen, aantal tekstfiguren, uitgeverij. B.v. :

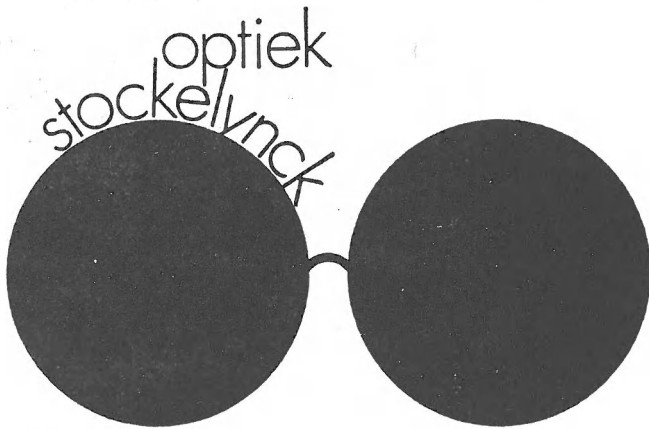
Eben, W., 1884. De Weekdieren van België.- 116 pp., 7 pl.,
107 fig.. J. Vuylsteke, Gent.

In geval van een tijdschriftartikel moet de gestandaardiseerde afkorting van de naam van het tijdschrift gebruikt worden, b.v. :

Polk, Ph., 1962. Bijdrage tot de kennis der mariene fauna van de Belgische kust. II. Waarnemingen aangaande het voorkomen en de voortplanting van Botryllus schlosseri (Pallas, 1766).- Natuurwet. Tijdschr., 44, 1-2, pp. 21-28, 1 pl., 2 fig.

Indien het artikel een voor de wetenschap nieuw of zeldzaam gegeven bevat (b.v. een nieuwe soort voor een faunagebied, een belangrijke waarneming over de biologie van een species, ...) dan is een korte samenvatting in het Engels of het Frans zeer wenselijk. Ten alle tijde kan met de redacteur overlegd worden over bijkomende problemen.

Van Iseghemlaan 117
8400 Oostende
Tel. 059 - 80 04 79

BINOKULAIRE STEREOSKOPISCHE MICROSCOOP

Eschenbach 3310

- vergrotingen : 15 X en 30 X
- uitvoering in wit-grijs gelakt metaal
- binoculair met teflon vasthechtingsschroef
- regelbare pupilafstand
- recht beeld door ingebouwd prismasysteem
- twee paar verwisselbare oculairs 5 X en 10 X (groothoek)
- niet-uitneembare objectieven : 3 X
- werkafstand : 60 mm
- gezichtsveld : 6,5 mm diameter
- verlichting gemonteerd op een buis

Prijs : 9.990 Bfr.

Leden van de SWG : - 10%

JEUGDHERBERG "DE PLOATE"

Langestraat, 82
B-8400 Oostende
Tel. : 059/70.54.84

JEUGDHERBERG "DE BRANDING"

Raversijdestraat, 20
B-8400 Oostende
Tel. : 059/50.12.77

CENTRUM MIDDENKUST V.Z.W.

Raversijdestraat, 18
B-8400 Oostende
Tel. : 059/50.12.77

Oostendse Jeugdherbergen en Centrum Middenkust :

*Voor mens en vogel, letterlijk en figuurlijk,
méér dan een dak boven je hoofd.*

*Jeugdherbergen : een internationaal trefpunt
waar je als lid van de jeugdherbergfamilie wel-
kom bent.*

*Centrum Middenkust v.z.w. : natuureducatief
centrum voor jong en minder oud.*

Geef je ons team de kans, samen met je vereni-
ging, een idee uit de werken in de Jeugdherberg
en/of het Centrum ?

(vergaderingen, tentoonstellingen, natuurpro-
jecten, seminaries, bezinningsdagen, rondlei-
dingen voor scholen en groepen, algemene ver-
gaderingen, enz. ...).

Voor de prijs moet je het echt niet
laten (bovendien help je zo mee aan
de verdere uitbouw van ons Centrum).

Doen natuurlijk.
Wat anders !

Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
Institute for Marine Scientific Research
Prinses Elisabethlaan 69
8401 Bredene - Belgium - Tel. 059/80 37 15

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

GEGEVENS NATIONALE S.W.G.-DAG, 4 OKTOBER 1986.

Opsturen naar Guido Rappé, Kapelstraat 3, 9890 Ursel.

Naam waarnemers : .....

Bezocht stuk strand : .....

Temperatuur : .....

Bijzonderheden : .....

L=levend, V=vers, F=fossiel, D=doublet; aantallen per 100 meter.

	EBLIJN	VLOEDLIJN	Stekelhuidigen	EBLIJN	VLOEDLIJN
<u>Wieren</u>					
Aantal losse thalli....	.....	.....	Zeeklit	.....	.....
Blaaswier	.....	.....	Zeeboontje	.....	.....
Knotswier	.....	.....	Zeester	.....	.....
Jap. bessenwier	.....	.....	Slangster	.....	.....
Riemwier	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	Kreeftachtigen		
<u>Kwallen</u>	.....	.....	Aant. fragmenten....	.....	.....
Zeepaddestoel	.....	.....	Strandkrab	.....	.....
Kompaskwal	.....	.....	Zwemkrab	.....	.....
Bl. haarkwal	.....	.....	Heremiet	.....	.....
Oorkwal	.....	.....	Breedpoot	.....	.....
Zeedruif	.....	.....	.....	.....	.....
<u>Hydroïden</u>			<u>Diversen</u>		
Aant. Losse kolonies...	.....	.....	Eikapsel stekelrog...	.....	.....
Gorgelpijpje vertakt...	.....	.....	Eikapsel Wulk	.....	.....
" onvertakt	.....	.....	Schild Sepia	.....	.....
Zeerasp	.....	.....	.....	.....	.....
Zeecypres	.....	.....	.....	.....	.....
Zeedennetje	.....	.....	.....	.....	.....
Gekr. zeeborstel	.....	.....	.....	.....	.....
Zeedraad	.....	.....	.....	.....	.....
<u>Mosdiertjes</u>					
Aant. Losse kolonies...	.....	.....			
Flustra	.....	.....			
Electra, bolvormig....	.....	.....			
" op substraat	.....	.....			
<u>Wormen</u>					
Schelpkokerworm	.....	.....			
Goudkammetje	.....	.....			
Perkamentkokerworm....	.....	.....			

Noot : wanneer Hydroïdpoliepen massaal aanspoelen zijn deze niet meer apart te tellen. Ze zijn dan meestal samengekit in grote kluwens. In dit geval is het beter gewoon het aantal kluwens te tellen en hier en daar eens een kluwen uit te rafelen om de soortsaamenstelling na te gaan.

AANTALLEN PER 100 METER

EBLIJN

VLOEDLIJN

Horentjes

Gewone alikruik

Gewone tepelhoren

Glanzende tepelhoren

Wadslakje

Wenteltrap

Fuikhoren (*Hinia reticulata*)

Muiltje

.....

.....

.....

Tweekleppigen

Gewone mossel

Kokkel

Venusschelp

Zaagje

Nonnetje

Tapijtschelp

Oester

Grote strandschelp (*Macra corallina*)

Halfgeknotte strandschelp

Stevige strandschelp

Ovale strandschelp

Strandgaper (*Mya arenaria*)

Afgeknotte gaper

Platte slijkgaper

Amerikaanse boormossel

Witte boormossel

Ruwe boormossel

Ensis sp.

Ensis arcuatus

Ensis minor

Tere platschelp

Rechtsgestreepte platschelp

Witte dunschaal

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Boekhandel

Librairie

UNIVERS SOUS-MARIN

(JEAN CREMER)

KONINKLIJKE BAAN 90

B 8460 KOKSIJDE

☎ 058/51.28.21

Boekhandel, gespecialiseerd in een brede waaier van onderwerpen die betrekking hebben op de waterwereld.

Zeer ruime keuze over de onderwerpen aquariologie en malacologie.

De winkel is alle dagen open behalve op dinsdag.

Literatuurlijst op aanvraag te bekomen.

Verkoop per briefwisseling is mogelijk.

Doorlopende tentoonstelling van schelpen en koralen.